

# עבודת השם

## כרלת "ללא"

אך בעל הטחנה לא הסכים למכרו, בטענה כי הסוס נחוץ לו לעבודתו. הלכו הערבי והלטיני למושל, שיהודי זה יש לו סוס פלא. מיד שלח המושל את אחד מפקידיו שיקנה את הסוס. היהודי שפחד מהמושל שמא יזיק לו, הסכים בעל כורחו למכור לו את הסוס, ואמר לפקידים שיבואו מחר לקחת את הסייח החרוץ. היהודי בעל הטחנה היה נוהג לשבת כל לילה ללמוד תורה, והיה לומד ומתנמנם. באותו לילה ראתה אשתו את בעלה שקם בחצות הלילה הדליק פנס ויצא מהבית, ולאחר שעה קלה חזר אך לא דיבר עם אשתו מאומה. בבוקר הלך ומצא את הסוס הקטן החרוץ מת, ושמה שמחה גדולה.

שאלוהו השכנים: על מה אתה שמח כ"כ שמת הסוס? אמר להם היהודי: אספר לכם המעשה, זה האיש שהיה עוזר לי בטחנה נגב היה, ולא ידעתי מזה. אתמול בלילה בא אלי עוזרי בחלומי בוכה בדמעות שלישי, וסיפר לי שבית דין של מעלה גזרו שנשמתו תתגלגל בסוס הקטן החרוץ הזה, וע"י שיעבוד במשנה מרץ, ע"י כך ישלם את מה שנגב, ובכה ואמר לי שמכיון שמחר יקחו אותו למושל, א"כ לא יהיה עוד תיקון לנשמתו האומללה והמיוסרת! ולכן ביקש שאמחול לו, שהרי אם אני מוחל לו בלב ונפש על הנגיבות, אז הוא ימות ויכניסוהו במחיצתו! סיים בעל טחנת הקמח: ועל כן קמתי אתמול בלילה, לקחתי את הפנס והלכתי לטחנה, תפסתי את אזנו של הסייח לחשתי לתוכה ואמרתי: מחול לך, מחול לך, מחול לך, ובבוקר שראיתי שהסייח מת, הבנתי שאכן הצלתי מצער נורא, נפש אחת מישראל! ואיך לא אשמח! על כן יחרד האדם עד כמה חמור עונשו של גזל! (אהבת חיים ח"ב עמ' 58)

**"וְאִישׁ אֶת־קַדְשֵׁי, לֹא יִהְיֶה; אִישׁ אֲשֶׁר־יִתֵּן לַפְהָי, לֹא יִהְיֶה."**  
(נשא הי"י) ויש לבאר בזה כי ישנן שני סוגי אנשים שעוסקים בתורה, יש לך אדם שזיכהו הקב"ה ויושב ולן באוהלה של תורה יומם ולילה בבחינת ואיש את קדשיו לו יהיו זאת אומרת שהוא בעצמו זכה לשבת ולעסוק בתורה, אבל ישנה בחינה אחרת של עסק התורה של אותו אדם שלא זכה לשבת ולעסוק בתורה אלא ע"י שהוא תומך בלומדי תורה מבחינת עץ חיים היא למחזיקים בה אז יש לו חלק בתורה, וזה שאמר ואיש אשר ייתן לכהן לו יהיה, זאת אומרת ע"י שהוא נותן לאותו תלמיד חכם הנחשב ככהן אז לו יהיה. ובאופן אחר נראה לומר על דרך שאמרו חז"ל מעשה בחסיד אחד שהיה לו שדה ברובה והייתה למורה להוציא בכל שנה ושנה אלף כור של תבואה, והיה אותו חסיד מפריש מאה כור לשנה למעשרות לימים כאשר הזקין ולא היה באפשרותו לעבוד

**"יִנְשֵׂא, אֶת־דָּאֵשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן־גַּם־הֵם: לְבַיִת אֲבֹתָם, לְמִשְׁפַּחְתָּם."** (נשא ד"ב) ראיתי ב"כסא רחמים" שבני גרשון היו נוהרים הרבה משלושה דברים שכתוב בפרשת מטות נ'דר, שבועה, א'סור, שנאמר איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסור, למה נסמכו אלו השלושה זה לזה? לומר כל מי שנודר אחרי כן יבוא להישבע שבועה, ואחר כך אסור אסור על נפשו, יען שזה מבשול גדול ומביא צרות לאדם, ראיה מיעקב אבינו עליו השלום בחיר שבאבות, כמה צרות באו עליו בעבור שאיחר נדרו, פגע בו עשו ולקח מנחה גדולה ובא המלאך ויאבק עמו כל הלילה והוא צולע על ירכו, צרת דינה, צרת יוסף, מיתת רחל, אמר הקדוש ברוך הוא עד מתי הצדיק הזה לוקה בשביל נדרו ואינו מרגיש? מיד אמר לו קום עלה בית אל אשר נדרת לי שם נדר. ובני גרשון שהו נוהרים באלו השלושה דברים, סימן לדבר נשא ראשי תיבות נדר, שבועה, אסור. (אהבת חיים)

**"כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל־חַטָּאת הָאֲדָמָה, לְמַעַל מֵעַל בְּהֵי; וְאֲשַׁמְהוּ, הַנֶּפֶשׁ הַהוּא"** (נשא ה"ו) שהרי כאן הכתוב מדבר בגזל הגר (רש"י), לפיכך הרי זה מעל בהשם יתברך, כי זה שגזול את הגר, שבא לחסות בצל כנפי האמונה הישראלית, גורם לחילול השם גדול והיינו מועל בקודש.. (ספורנו) מעשה היה בשנת התר"ן ביהודי שהתיישב בירושלים ופתח טחנת קמח קטנה, והיה טוחן כל שבוע בעזרת סוסו מעט קמח בשביל בעלי הבתים היהודים שבסביבה, עם הזמן הצליח במסחרו ולקח לו גם עוזר ושמו ראובן, שהיה מסתובב בין הלקוחות ורושם כמה כל אחד מבקש לקנות קמח. ויהי היום ואותו עוזר נפטר לבית עולמו, ואחר זמן קצר, הסוס שהיה לו בטחנה הוליד סייח קטן חרוץ מאוד. הסייח הקטן הזה היה עובד כ"כ טוב ככה של חמישה סוסים. באו כמה יהודים וערבים וביקשו לקנות ממנו את הסוס הקטן החרוץ,



19:17	כניסת השבת
20:21	צאת השבת
19:38	שקיעה
20:50	ר. תם
5:42	הנץ

הפטרחה: "ויהי איש אחד"

באותו שדה קרא לבנו וצווה אותו להישמר ללכת באותו הדרך שהוא היה נוהג להפריש בכל שנה ושנה ואל יטוש דרך זו לעולם, וכעבור זמן נפטר אותו זקן בשנה ראשונה המשיך אותו בן במעשה אבותיו. אולם שנה לאחר מכן החליט אותו בן במקום מאה למעשר נתן תשעים והייתה השדה מוציאה תשע מאות והמשיך לפחות בשנה שלאחריה השדה הוציאה שמונה מאות עד שהלך ופחת והגיע למצב שהשדה במקום להוציא אלף כור שהייתה למורה להודיע הוציאה בסך הכל מאה כור שכמות זו היה נתון למעשר באותה שנה באו ידידיו וקרוביו בשירים ובמחולות לביתו, כעס עליהם אותו בן ואמר להם לא מספיק שאינכם משתתפים בצערי אלא אתם שמחים לאור למצבי הקשה ענו לו אותם ידידים שהשמחה הזו באה מכיוון שהוא הפך להיות כהן במקום שהיה בעל הבית עד עכשיו ולכן שמחה זו על אשר הוא נהיה לכהן הבין אותו בן את הרמו וזה שאמר הפסוק ואיש את קדשיו לו יהיו שאם האדם ממעט בתרומות ובמעשרות סופו שיישאר לו רק המעשר. (וידבר יוסף)

”דָּבַר אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בָּנָיו לֵאמֹר, כֹּה תִבְרְכוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...“ (נשא וינג) בפרשה זו נאמרה מצות ברכת כהנים. שציווה הקב"ה לכוהנים ולברך את ישראל כה תברכו וגו' כך תהא הברכה שתברכו אותם. שאין לכם רשות לא להוסיף ולא לגרוע ממנה וזוהי הברכה. יברכך ה' וישמרך. ייאר ה' פניו אליך ויחנך-- יישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. ולהלן נבאר את התיבות האלו. ולמה נסמכה מצות ברכת כהנים לפרשת נזיר, כדי ללמדנו שיזהר הכהן שלא יהיה שתוי יין בשעה שמברך את ישראל, ולכן אומר כאן הכתוב: כה תברכו את בני ישראל. כלומר: תהיו כעניין הנזיר שאינו שותה יין. ומכאן למדים הדין שאין אומרים ברכת כהנים בתפילת המנחה, שכן בשעה זו עשוי אדם להיות שתוי יין, כי הא אחרי ארוחת צהרים וזה מה שבזמנו נהגו לשותות. ודעו שחסד גדול עשה הקב"ה עם ישראל שרצה לברכם וציווה שהברכה תהיה על ידי איש קדוש, שכל מחשבות הכוהנים יום ולילה הן בענייני עבודתו יתברך, ונפשו דבוקה תמיד ביראתו ותעמוד זכותו שתשרה הברכה.

### סיפור בהמשכים "עולם הדמיון" חלק א

דרכם של השניים התארכה. בתחילת השבוע יצאו לדרך והתכוונו להגיע לקוצק לפני השבת, אולם בגלל כמה וכמה עיכובים נאלצו לשבות בעיר זקליקוב. שני החסידים, חסידי קוצק, ידעו כי בעיר הזאת חי רבי לייביש מזקליקוב. אף הוא היה מחבורת 'האריטות', כפי שהיו מכונים תלמידיו של 'החזוה' מלובלין. השניים רצו לראות כיצד הוא עורך את 'שולחנו', אולם התלבטו קשות בגלל הבדלי הגישות שבין החסידויות. ידוע היה רבי מנחם-מענדל מקוצק בחתירתו חסרת-הפשרות למידת האמת. הוא דרש מחסידיו לעבוד את ה' באמת, ולא לשגות בדמיונות. בשנינות ובחריפות היה מבקר כל דבר שריח של שטחיות והיצוניות נודף ממנו. לעומתו, הצדיק מזקליקוב סבר שאמת שטורה כמעט אינה אפשרית. לדעתו, כל מאמץ לעבוד את ה', אף שאינו על השרת האמת, יש לראותו בחיוב. לאחר לבטים החליטו השניים בכל-זאת להיכנס לבית-מדרשו של הצדיק. בהיכנסם שמעו את הצדיק מתחיל לספר סיפור על רבו ה'חזוה' מלובלין: בין הבאים להסתופף בצלו של ה'חזוה' היה סוחר יהודי מגרמניה. לבושו היה מודרני, אך הוא הקפיד לבקר אצל 'החזוה' כמה פעמים בשנה. החסידים לא ידעו מי הוא ומדוע הוא נוהג לבוא אל הצדיק. הוא לא נראה בעל-תורה ואף לא ירא-שמים ובעל-מצוות. החסידים אמרו בליבם כי מוטב שיהודי כזה יימצא בלובלין משיימצא במקומות אחרים. עם הזמן דבק בו הכינוי 'הדייטש' (=הגרמני). בהיותו עשיר גדול נהג לתת בכל פעם סכום נכבד לגבאי החצר, לאחזקת ביתו של הרבי ובעבור תלמידיו שהם אביונים. בכספו הציל לא-אחת משפחות יהודיות מחרפת רעב. עברו שנים. 'החזוה' נסתלק לגנזי מרומים, והיהודי 'הדייטש' אף הוא נפטר. בבואו לבית-הדין של מעלה לא ידעו להכריע מה לעשות בו. לגיהנום אי-אפשר לשלחו, שכן נתן סכומי צדקה גדולים פעמים רבות בחייו. עם זה, לגן-עדן אי-אפשר להכניסו, שהרי רוב ימיו היה שקוע בתאוות. פסקו אפוא שדינו יהיה לנוע ולנווד בעולם הדמיון. הוא יעבור במקומות, יחווה חוויות ויראה דברים, שכולם פרי הדמיון. אולם במקום שנשמתו תאחז בו ולא תרפה, שם תהיה מנוחתה. פתאום מצא האיש את עצמו בחברת ידידיו ומכריו משכבר הימים. הוא ניסה שוב להתהולל עמם ולהשתתף בחגיגותיהם, אך הללו הפנו לו עורף, קיללוהו ולעגו לו, עד שגורש מהם בחרפה. לאחר שכבודו הושפל עד עפר החליט לעוזבם לנצח. התנחם האיש בעובדה כי עשיר הוא ואיש-עסקים מצליח. השקיע אפוא את כל מרצו בעסקיו. קנה ומכר, וקיווה להרוויח יפה. **ההמשך יבוא!**

### פנית ההלכות "עליה באילן ודריכה על עשבים בשבת"

א. אין עולין באילן בשבת, בין אילן לח בין אילן יבש ואין נתלים בו, ואין נשענים עליו, ואין משתמשים במחובר לקרקע, שמא יתלוש ויקצור בשבת. (ילקוט יוסף שבת כ"ד ה עמוד כה)

ב. עלה באילן בשבת בשוגג, מותר לירד ממנו. אבל אם עלה באילן במזיד, אסור לירד ממנו בשבת. ואם עלה לאילן מבעוד יום אף אם עלה במזיד מותר לירד משחשכה. ויש אומרים דהני מילי כשהיה בדעתו לירד מבעוד יום, אבל אם לא היה דעתו לירד מבעוד יום, לא ירד משחשכה, כיון שהיה בדעתו לשהות שם באיסור. (ילקוט יוסף שבת כ"ד ה עמוד כו)

ג. אף שאין משתמשים באילן בשבת, מכל מקום כשסועדים בליל שבת בחצר הבית, כגון בימי הקיץ החמים, מותר להניח נר שבת או מנורה חשמלית מבעוד יום על גבי אילן שבחצר, ואין לחוש שכאשר יכבה הנר יקחנו משם, ונמצא משתמש במחובר. שהרי בלאו הכי ירד אסור בטלטול בשבת. אבל ביום טוב אין מניחין נר על גבי אילן, ואפילו מבעוד יום, שמאחר ומותר לטלטל את הנר ביום טוב, יש לחוש שמא ייקח את הנר מהאילן ביום טוב, ונמצא משתמש באילן ביום טוב. (ילקוט יוסף שבת כ"ד ה עמוד כז)

**עלון זה לעילוי נשמת!**

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

**ת. נ. צ. ב. ה.**

עורך ומגיש: שלום ע.  
 המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:  
 יש לשלוח הודעה לאימייל: [avodat.asef@gmail.com](mailto:avodat.asef@gmail.com)  
 כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"